

US_42 Úvod do uměnovědných studií

Adéla Petříčková

UČO: 415878

Módní vlny

S pojmem Módní vlny budu pracovat v kontextu 20. století, jelikož to je doba, kdy dochází k neustálým, rychlým a radikálním změnám. Přináší nám tudíž nepřeberné množství módních vln.

Móda je úzce spjata s pojmem módní vlny. Módní znamená nový, pro každého to však znamená něco jiného. Jde o masové zpopularizování módy v daný okamžik. Módní vlny vznikají tak často, jak často se objeví něco, co se zalíbí většinové společnosti. Nemusí jít nutně jen o odívání.

Na počátku století, ve vrcholné fázi secese, byl oděv ještě velmi konzervativní. Jednoznačně určené hranice mezi oděvem pro muže a pro ženy. Móda se vyvíjela podobně jako v předchozím století. První změny lze pozorovat již po skončení první světové války. Dvacátá léta ruší striktní hranice mezi módou pro muže a pro ženy. Ženy ve svém odívání (i způsobu chování) prosazují maskulinní prvky. Nosí krátké sestřihy, kouří na veřejnosti, vše, co bylo dosud nemyslitelné. Éra šedesátých let přináší dlouhé vlasy, pestrobarevné sestřihy, náušnice, náhrdelníky, sukně a výrazně nalakované nehty. Od třicátých let byl pro módu velkou inspirací film. Odívání subkultur patří padesátá léta. Od počátku sedmdesátých let již nelze hovořit o jedné módě, existuje zde mnoho stylů.

Móda byla dosažitelná a její změny byly stále rychlejší. Neustálá změna je hlavním znakem 20. století¹. Módní vlny vznikají prakticky každou hodinu. Móda se ubírá chvíli vpřed a chvílemi zdánlivě vzad. Móda je odrazem dané doby a její nejvýraznější charakteristikou je její neustálý vývoj. Móda je také spojena s oblibou v dané době. 20. století také znamenalo rozvoj masmédií a komunikace, lidé se nechávaly inspirovat módními časopisy, sledovali televizní programy a internetové stránky. Móda se stala všeobecně dostupnou pro všechny společenské vrstvy.

Móda subkultur

Ve své aplikaci pojmu Módní vlny na aktuální jev bych se chtěla věnovat pronikání módy subkultur mezi mainstreamovou společností a naopak.

Móda subkultur vzniká v padesátých letech 20. století jako reakce na oficiální kulturu. Jedním způsobem jak příznivci subkultur bojují proti společenským konvencím je jejich nekonvenční odívání. Móda subkultur byla velmi úzce spjata s hudbou i se sociálně – ekonomickým prostředím jedince. Dnes již tato fakta neplatí. Pouliční móda už však není to co bývala. Existuje mnoho těch, kteří k módě, která vyjadřovala postoj vůči mainstreamové společnosti, nemají žádný vztah. Nezajímají se o minulost, ideologické

¹ „Móda, ten podivný druh ošklivosti, je tak nesnesitelná, že je nutné měnit ji každého půl roku.“

názory či rozdíly mezi jednotlivými subkulturami. Jeden den jsou punk, druhý den hippie a poslouchají disco hudbu. Ulice jsou plné zmateně pobíhajících lidí. Stěží hledáme tak oddané vyznavače punk, skinheady či hippies, jako byli před půl stoletím. Není divu, v současné generaci už není hněv, který první generace punk spojoval. Příznivci subkultur tedy nemají potřebu se tak striktně vymezovat jako tomu bylo dříve, ba naopak dochází k prolínání. Jistě, žijeme ve svobodné době, kdy se každý může oblékat, jak chce, což ale vede právě k té zmatenosti. Doba, kdy móda subkultur něco znamenala je v nedohlednu. Pak jsou zde ti, kteří mají přehled o minulosti subkultur, avšak nesouhlasí s módou, kterou uznává daná subkultura. Mají z čeho vybírat, nechtějí se škatulkovat.

Módní návrháři se inspirují hravostí a originalitou módy subkultur². V devadesátých letech se tyto styly staly součástí komerčních obchodů. Pohled většinové společnosti na příznivce jednotlivých subkultur je často zkreslený a plný předsudků. Přesto je módní kožená bundička, okovaný pásek, dlouhé květované sukně a těžké boty nejmódnější z módních hitů. Mainstreamová společnost nosí módu subkultur pouze z jediného důvodu, aby byli „in“. Za co byly první generace punk bity, když dneska se tím honosí?

Slova punk se původně užívalo ve smyslu podřadný, shnilý. Dnes tak módní punk, byl dříve jakýmsi protestem proti líbivým obličejům hvězd popu. Dnes oděv punkerů a punkerek hrdě nosí právě hvězdy popu. Jak je možné, že punk, který byl považován, jako postoj proti módě je dnes tak populární? V počátcích hnutí punk platili přísná pravidla, která jsou dnes již v nedohlednu. Do punkového klubu nesměl nikdo, kdo vypadal jako hippie. To je ovšem dnes nemyslitelné.

Striktní pravidla měla své pro a proti. Spíše s těmito pravidly však souhlasím. Domnívám se, že pokud jde o odívání subkultur, je velmi důležité znát důvody, s čím se bohužel v současnosti setkáváme méně a méně. Lidé věděli, kam patří, měli názor, věděli, proč ho mají, rozuměli hudebním textům. Na druhou stranu neměli možnost oblékat se jako hippie a chodit na punkové koncerty. Tak jako jinde nelze zde generalizovat, i dnes i v minulosti se najde výjimka.

² „Existuje nebezpečí, že budeme zpívat cizí píseň.“

Použitá literatura

MÁCHALOVÁ, Jana. Dějiny odívání: Móda 20. století. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. 229 s. Úvod napsal Gustav Erhart. ISBN 80 – 7106 – 587 – 0

HEBDIGE, Dick. Subkultura a styl. Přeložil Miroslav Kotásek. Fotografie Karel Tůma. [Velká Británie?]: Volvox Globator; Praha: Dauphin; Praha. 2012. 239 s. Obsahuje bibliografie a bibliografické údaje. ISBN 978 – 80 – 7207 – 835 – 6 (Volvox Globator). ISBN 978 – 80 – 7272 – 197 – 9 (Dauphin)

SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky. 1. Vydání. Praha: Grada, 2010. 281 s. Obsahuje bibliografie a bibliografické údaje. Obsahuje rejstřík. ISBN 978 – 80 – 247 – 2907 - 7